

Trochę o literaturze

Interaktywna lekcja
na platformę do wideokonferencji
lub do pracy indywidualnej

B2

Coś na rozgrzewkę

Quiz [1/2]

1. *W poszukiwaniu straconego czasu* to cykl powieściowy autorstwa:
a) Johna Steinbecka   b) Thomasa Manna   c) Marcela Prousta
2. Autor powieści *Wojna i pokój* napisał:
a) *Zbrodnię i karę*   b) *Annę Kareninę*   c) *Braci Karamazow*
3. Autorem której powieści **nie** jest William Faulkner:
a) *Światłość w sierpniu*   b) *Wściekłość i wrzask*   c) *Jądro ciemności*
4. Jak miała na imię ukochana Gatsby'ego z powieści F.S. Fitzgeralda?
a) Betty   b) Zelda   c) Daisy
5. Która z poniższych powieści jest autorstwa Gabriela Garcíi Márqueza?
a) *Dżuma*   b) *Miłość w czasach zarazy*   c) *Myszy i Ludzie*

Quiz [2/2]

1. Który/która z poniższych pisarzy/pisarek nie był(a) laureatem/laureatką Nagrody Nobla?
a) Albert Camus   b) Toni Morrison   c) James Joyce
2. “– To wódka? – (...) zapytała Małgorzata.(...) – Na litość boską, królowo (...) czy ośmieliłbym się nalać damie wódki? To czysty spirytus.” Ten cytat pochodzi z książki:
a) Michaiła Bułhakowa   b) Aleksandra Puszkina   c) Vladimira Nabokova
3. W której powieści Zoli bohaterami są mieszkańcy górniczego osiedla?
a) w powieści *Nana*   b) w powieści *Germinal*   c) w powieści *Wszystko dla pań*
4. Johann Wolfgang von Goethe **nie** jest autorem dzieła o tytule:
a) *Zbójcy*   b) *Cierpienia młodego Wertera*   c) *Król Olch*
5. Jak nazywa się narodowy poeta luksemburski, znany pod pseudonimem Dicks?
a) Michel Rodange   b) Edmond de la Fontaine   c) Michel Lentz

Poczytajmy i posłuchajmy!

Polscy laureaci Nagrody Nobla w dziedzinie literatury

Jak myślisz, o kim mowa? Czy znasz tych autorów?

A. Urodził się na wsi pod Radomskiem. Pracował na kolei, potem wyjechał do Warszawy, gdzie publikował pierwsze teksty. Nagrodę Nobla za powieść *Chłopi* – znakomity obraz polskiej wsi i folkloru – otrzymał w 1924 roku. Jego kontrkandydatami byli wtedy: Thomas Mann, Thomas Hardy, Sigrid Undset i Maksym Gorki.
.....

B. Kiedy w 1905 roku otrzymał Nagrodę Nobla, miał 49 lat. Był już bardzo popularny w kraju i za granicą, a jego powieści historyczne takie jak *Quo vadis* tłumaczono na różne języki. Angażował się w politykę i publikował swoje wypowiedzi w prasie angielskiej, francuskiej i niemieckiej.
.....

C. Przyjechała z rodzicami do Krakowa jako ośmioletnia dziewczynka i tutaj już została. Studiowała polonistykę, ale nie skończyła studiów. Przez wiele lat publikowała swoje wiersze w krakowskim „Dzienniku Polskim”. Nagrodę Nobla otrzymała w 1996 roku.
.....

D. Urodził się na Litwie, studiował w Wilnie, okupację spędził w Warszawie. Na początku lat pięćdziesiątych pracował w polskiej dyplomacji. Uciekł do Francji, a potem pracował na uniwersytecie w Berkeley w USA. Jego książki i tomy poezji drukowane na emigracji były zakazane. Wielu młodych Polaków usłyszało o nim po raz pierwszy, gdy w 1980 roku dostał Nagrodę Nobla.
.....

E. Została laureatką Nagrody Nobla w 2019 w dziedzinie literatury za rok 2018. W tym samym roku zdobyła Nagrodę The Man Booker International Prize za powieść *Bieguni*. Urodziła się w 1962 roku w Sulechowie, obecnie mieszka na Dolnym Śląsku. Jest absolwentką Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie studiowała psychologię. Od 2008 prowadzi zajęcia z twórczego pisarstwa na Uniwersytecie Opolskim i na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Od 2015 organizuje w Nowej Rudzie i okolicach Festiwal Góry Literatury. W programie festiwalu znajdują się akcje edukacyjne, debaty, koncerty, panele, pokazy, spotkania, warsztaty filmowe, kulinarne i literackie oraz wystawy. Jest feministką, wspiera działania na rzecz ochrony środowiska, praw zwierząt oraz regularnie bierze udział w paradach równości.
.....

Henryk Sienkiewicz

Władysław Reymont

Czesław Miłosz

Wisława Szymborska

Olga Tokarczuk

Czesław Miłosz *Godzina*

Jarzące słońce na liściach, gorliwe
buczenie trzmieli
Gdzieś z daleka, zza rzeki, senne
gaworzenie
i niespieszne stukanie młotka nie mnie
jednego cieszyły.
Zanim otwarto pięć zmysłów, i wcześniej
niż początek
Czekały, gotowe, na wszystkich którzy
siebie nazwą: śmiertelni,
Żeby jak ja wystawiali życie to jest
szczęście

Wisława Szymborska *Nic dwa razy*

Nic dwa razy się nie zdarza
i nie _____. Z tej przyczyny
zrodziliśmy się bez wprawy
i pomrzemy bez _____ (...)

Żaden _____ się nie powtórzy,
nie ma dwóch podobnych _____,
dwóch tych samych pocałunków,
dwóch jednakich spojrzeń w
_____. (...)

Olga Tokarczuk *Prowadź swój pług przez kości umarłych*

— bohaterką – utworów – zwierzęta – opowieść —

Tytuł książki jest cytatem z poematu Williama Blake'a *Zaślubiny Nieba i Piekła* (*The Marriage of Heaven and Hell*).

Jest to _____ o serii tajemniczych morderstw, dokonywanych na członkach lokalnej społeczności, we wsi położonej na skraju Kotliny Kłodzkiej. Główną _____ jest Janina Duszejko, emerytowana nauczycielka, zajmująca się astrologią i tłumaczeniem _____ Williama Blake'a, która twierdzi, że za zbrodnie odpowiedzialne są _____ mszczące się w ten sposób na swoich oprawcach.

Adaptacje filmowe

Quo
vadis

Rodzina
Połanieckich

Chłopi

Poćwiczmy słownictwo

Co pasuje? Użyj poprawnej formy.

tomik wierszy | pseudonim | rozdział | tematyka
nowela | powieść | okładka | książka popularno-naukowa | twórczość

1. Pierwszy _____ Szymborskiej nie został **dopuszczony do druku**.
2. Wiele utworów Miłosza z późnego okresu _____ jest z pogranicza wypowiedzi poetyckiej, eseistycznej i prozatorskiej.
3. Pierwsze _____ *Quo vadis* ukazywały się w prasie, w odcinkach.
4. Olga Tokarczuk swoje pierwsze opowiadania publikowała pod _____ .
5. Nie powinno się oceniać książki po _____ .
6. _____ książek Henryka Sienkiewicza dotyczy głównie wydarzeń historycznych.
7. Podobno nowa _____ tego pisarza jest oparta jego własnych doświadczeniach.
8. Napisane przez niego krótkie opowiadanie bywa uznawane za najlepszą _____ wszech czasów.
9. Wykłady profesora zostaną wydane w postaci _____ .

Gramatyka

Czasowniki wielokrotne (frekwentatywne)

Co pasuje? Użyj poprawnej formy.

Tablica
gramatyczna

grywać | pisywać | czytywać | bywać | chadzać
miewać | pijać | jadać | siadywać | mawiać

1. Zwykle _____ książki przed snem. Nie potrafię zasnąć bez lektury.
2. Wielu znanych pisarzy _____ w salonach i _____ na spotkania literackie.
3. O Henryku Sienkiewiczu _____ się, że _____ swoje powieści “ku pokrzepieniu serc”, czyli aby pocieszyć ludzi, zmotywować ich i dodać im sił.
4. Olga Tokarczuk jest wegetarianką, więc nie _____ mięsa.
5. Neron – bohater powieści Sienkiewicza pt. *Quo vadis*, lubił _____ na lutni, _____ wino i śpiewać swoje wiersze.
6. Pisarze _____ chwile twórczej niemocy.
7. Literaci lubią _____ razem przy stole i dyskutować na różne tematy.

Porozmawiajmy!

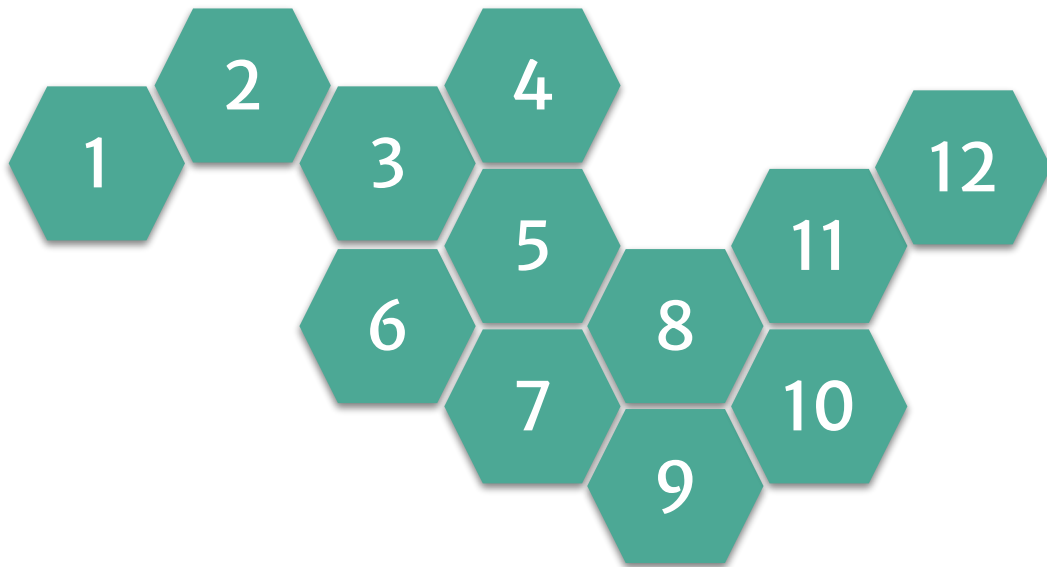

Pytania do konwersacji

1. Jakie książki czytujesz najchętniej?
(literaturę obyczajową, biografie, kryminały, fantastykę, literaturę faktu, literaturę piękną, romanse ...)
2. Jakich książek nie czytujesz nigdy?
3. Jaką książkę planujesz zabrać ze sobą na najbliższe wakacje?
4. Czy czytujesz książki przed snem?
5. Czy jest jakaś książka, którą czytałeś/czytałaś wiele razy?

Kliknij na numer, aby wylosować cytata. Co o nim myślisz?

Klucz do ćwiczeń

Quiz [1/2]

1. *W poszukiwaniu straconego czasu* to cykl powieściowy autorstwa:
a) Johna Steinbecka   b) Thomasa Manna   c) Marcela Prousta
2. Autor powieści *Wojna i pokój* napisał:
a) *Zbrodnię i karę*   b) *Annę Kareninę*   c) *Braci Karamazow*
3. Autorem której powieści **nie** jest William Faulkner:
a) *Światłość w sierpniu*   b) *Wściekłość i wrzask*   c) *Jądro ciemności*
4. Jak miała na imię ukochana Gatsby'ego z powieści F.S. Fitzgeralda?
a) Betty   b) Zelda   c) Daisy
5. Która z poniższych powieści jest autorstwa Gabriela Garcíi Márqueza?
a) *Dżuma*   b) *Miłość w czasach zarazy*   c) *Myszy i Ludzie*

Quiz [2/2]

1. Który/która z poniższych pisarzy/pisarek nie był(a) laureatem/laureatką Nagrody Nobla?
a) Albert Camus   b) Toni Morrison   **c) James Joyce**
2. “– To wódka? – (...) zapytała Małgorzata.(...) – Na litość boską, królowo (...) czy ośmieliłbym się nalać damie wódki? To czysty spirytus.” Ten cytat pochodzi z książki:
a) Michaiła Bułhakowa   b) Aleksandra Puszkina   c) Vladimira Nabokova
3. W której powieści Zoli bohaterami są mieszkańcy górniczego osiedla?
a) w powieści *Nana*   **b) w powieści *Germinal***   c) w powieści *Wszystko dla pań*
4. Johann Wolfgang von Goethe **nie** jest autorem dzieła o tytule:
a) Zbójcy   b) *Cierpienia młodego Wertera*   c) *Król Olch*
5. Jak nazywa się narodowy poeta luksemburski, znany pod pseudonimem Dicks?
a) Michel Rodange   **b) Edmond de la Fontaine**   c) Michel Lentz

Jak myślisz, o kim mowa? Czy znasz tych autorów?

A. Urodził się na wsi pod Radomskiem. Pracował na kolei, potem wyjechał do Warszawy, gdzie publikował pierwsze teksty. Nagrodę Nobla za powieść *Chłopi* – znakomity obraz polskiej wsi i folkloru – otrzymał w 1924 roku. Jego kontrkandydatami byli wtedy: Thomas Mann, Thomas Hardy, Sigrid Undset i Maksym Gorki.

Władysław Reymont

B. Kiedy w 1905 roku otrzymał Nagrodę Nobla, miał 49 lat. Był już bardzo popularny w kraju i za granicą, a jego powieści historyczne takie jak *Quo vadis* tłumaczono na różne języki. Angażował się w politykę i publikował swoje wypowiedzi w prasie angielskiej, francuskiej i niemieckiej.

Henryk Sienkiewicz

C. Przyjechała z rodzicami do Krakowa jako ośmioletnia dziewczynka i tutaj już została. Studiowała polonistykę, ale nie skończyła studiów. Przez wiele lat publikowała swoje wiersze w krakowskim „Dzienniku Polskim”. Nagrodę Nobla otrzymała w 1996 roku.

Wisława Szymborska

D. Urodził się na Litwie, studiował w Wilnie, okupację spędził w Warszawie. Na początku lat pięćdziesiątych pracował w polskiej dyplomacji. Uciekł do Francji, a potem pracował na uniwersytecie w Berkeley w USA. Jego książki i tomy poezji drukowane na emigracji były zakazane. Wielu młodych Polaków usłyszało o nim po raz pierwszy, gdy w 1980 roku dostał Nagrodę Nobla.

Czesław Miłosz

E. Została laureatką Nagrody Nobla w 2019 w dziedzinie literatury za rok 2018. W tym samym roku zdobyła Nagrodę The Man Booker International Prize za powieść *Bieguni*. Urodziła się w 1962 roku w Sulechowie, obecnie mieszka na Dolnym Śląsku. Jest absolwentką Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie studiowała psychologię. Od 2008 prowadzi zajęcia z twórczego pisarstwa na Uniwersytecie Opolskim i na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Od 2015 organizuje w Nowej Rudzie i okolicach Festiwal Góry Literatury. W programie festiwalu znajdują się akcje edukacyjne, debaty, koncerty, panele, pokazy, spotkania, warsztaty filmowe, kulinarne i literackie oraz wystawy. Jest feministką, wspiera działania na rzecz ochrony środowiska, praw zwierząt oraz regularnie bierze udział w paradach równości.

Olga Tokarczuk

Henryk Sienkiewicz

Władysław Reymont

Czesław Miłosz

Wisława Szymborska

Olga Tokarczuk

Wisława Szymborska *Nic dwa razy*

Nic dwa razy się nie zdarza
i nie **zdarzy**. Z tej przyczyny
zrodziliśmy się bez wprawy
i pomrzemy bez **rutyny** (...)

Żaden **dzień** się nie powtórzy,
nie ma dwóch podobnych **nocy**,
dwóch tych samych pocałunków,
dwóch jednakich spojrzeń w
oczy. (...)

Olga Tokarczuk *Prowadź swój pług przez kości umarłych*

— bohaterką – utworów – zwierzęta – opowieść —

Tytuł książki jest cytatem z poematu Williama Blake'a *Zaślubiny Nieba i Piekła* (*The Marriage of Heaven and Hell*).

Jest to **opowieść** o serii tajemniczych morderstw, dokonywanych na członkach lokalnej społeczności, we wsi położonej na skraju Kotliny Kłodzkiej. Główną **bohaterką** jest Janina Duszejko, emerytowana nauczycielka, zajmująca się astrologią i tłumaczeniem **utworów** Williama Blake'a, która twierdzi, że za zbrodnie odpowiedzialne są **zwierzęta** mszczące się w ten sposób na swoich oprawcach.

Co pasuje? Użyj poprawnej formy.

tomik wierszy | pseudonim | rozdział | tematyka
nowela | powieść | okładka | książka popularno-naukowa | twórczość

1. Pierwszy **tomik wierszy** Szyborskiej nie został **dopuszczony do druku**.
2. Wiele utworów Miłosza z późnego okresu **twórczości** jest z pogranicza wypowiedzi poetyckiej, eseistycznej i prozatorskiej.
3. Pierwsze **rozdziały** *Quo vadis* ukazywały się w prasie, w odcinkach.
4. Olga Tokarczuk swoje pierwsze opowiadania publikowała pod **pseudonimem**.
5. Nie powinno się oceniać książki po **okładce**.
6. **Tematyka** książek Henryka Sienkiewicza dotyczy głównie wydarzeń historycznych.
7. Podobno nowa **powieść** tego pisarza jest oparta jego własnych doświadczeniach.
8. Napisane przez niego krótkie opowiadanie bywa uznawane za najlepszą **nowelę** wszech czasów.
9. Wykłady profesora zostaną wydane w postaci **książki popularno-naukowej**.

Co pasuje? Użyj poprawnej formy.

Tablica
gramatyczna

grywać | pisywać | czytywać | bywać | chadzać
miewać | pijać | jadać | siadywać | mawiać

1. Zwykle **czytuję** książki przed snem. Nie potrafię zasnąć bez lektury.
2. Wielu znanych pisarzy **bywa** w klubokawiarniach i **chadza** na spotkania literackie.
3. O Henryku Sienkiewiczu **mawia** się, że **pisywał** swoje powieści “ku pokrzepieniu serc”, czyli aby pocieszyć ludzi, zmotywować ich i dodać im sił.
4. Olga Tokarczuk jest wegetarianką, więc nie **jada** mięsa.
5. Neron – bohater powieści Sienkiewicza pt. *Quo vadis*, lubił **grywać** na lutni, **pijać** wino i śpiewać swoje wiersze.
6. Pisarze **miewają** chwile twórczej niemocy.
7. Literaci lubią **siadywać** razem przy stole i dyskutować na różne tematy.

Dziękuję!

“

Ale jak sobie co baby wbiją w głowę, obcęgami nie wyciągniesz.

Henryk Sienkiewicz *Pan Wołodyjowski*

Wola ludzka kończy się tam – gdzie zaczyna się miłość (...).

Henryk Sienkiewicz *Bez Dogmatu*

(...) miłość nie jest całkowicie ślepą, ale cierpi na daltonizm.

Henryk Sienkiewicz *Rodzina Połanieckich*

“

- Śmierć ma jednak swoje dobre strony – zauważył Kurowski.
- Chyba tylko bezmyślność, z jaką zamiata mechanicznie potrzebnych i niepotrzebnych.

Władysław Reymont *Ziemia obiecana*

“

Największym dobrem człowieka jest to, że może zapominać,
inaczej nie mógłby żyć zupełnie.

Władysław Reymont *Komediantka*

“

Jak stary [stary mężczyzna] młódkę [młodą żonę] bierze, diabeł się cieszy, bo profit z tego miał będzie.

Władysław Reymont *Chłopi*

“

Czytanie książek to najpiękniejsza zabawa, jaką sobie
ludzkość wymyśliła.

Wisława Szymborska

“

Szczęście jest zawsze tam, gdzie je człowiek widzi.

Henryk Sienkiewicz *Quo vadis*

Życie jest śmiechu warte, więc się śmieję.

Henryk Sienkiewicz *Quo vadis*

“

Ktoś powiedział, że ludzie głupieją hurtowo i mądrzeją detalicznie. Dlatego kochamy i popieramy przypadki detaliczne.

Wisława Szymborska

“

Strach przed wolnością jest strachem przed pustką.

Czesław Miłosz *Zniewolony umysł*

“

Definicje wolności są różne. Jedna z nich głosi, że wolność jest to możliwość picia nieograniczonej ilości wódki.

Czesław Miłosz Rodzinna Europa

“

Kontemplacja zmysłowego piękna jest możliwa tylko, kiedy artysta czuje miłość do tego, co go otacza na ziemi. Jeżeli jednak czuje tylko obrzydzenie, niezdolny jest zatrzymać się w miejscu i oglądać.

Czesław Miłosz Zniewolony umysł

“

Wszystko zdarza się tylko raz i my sami jesteśmy
jednorazowi. Nie było nas, zanim się urodziliśmy, i nie będzie
nas, gdy umrzemy, Raj to cyfrowy sen. Nikt nas nie wybawi,
nie naprawi, nie zadośćuczyni.

Olga Tokarczuk *Anna In w grobowcach świata*

“

Literatura jest jedną z niewielu dziedzin, które próbują nas przytrzymać przy konkretności świata, ponieważ ze swej natury jest zawsze „psychologiczna”. Skupia się bowiem na wewnętrznych racjach i motywach postaci, ujawnia ich doświadczenie w żaden inny sposób niedostępne dla drugiego człowieka lub zwyczajnie prowokuje czytelnika do psychologicznej interpretacji ich zachowań. Tylko literatura jest w stanie pozwolić nam wejść głęboko w życie drugiej istoty, rozumieć jej racje, dzielić jej uczucia, przeżyć jej los.

Olga Tokarczuk *Czuły narrator*

1. Henryk Sienkiewicz (ur. 1846)

Urodził się na wsi w zubożałej (biednej) rodzinie szlacheckiej.

Zgodnie z wolą rodziców studiował medycynę, później podjął studia prawnicze, a ostatecznie przeniósł się na wydział filologiczno-historyczny, gdzie dobrze poznał język staropolski.

W 1869 r. zadebiutował jako dziennikarz, a trzy lata później wydał pierwszą powieść.

Bywał w popularnych w owym czasie salonach warszawskich, gdzie spotykał innych autorów.

Wielką popularność przyniosła pisarzowi *Trylogia*, czyli *Ogniem i mieczem*, *Potop* i *Pan Wołodyjowski*. W 1894 roku powstały pierwsze rozdziały *Quo vadis*, które ukazywały się drukiem w prasie, w odcinkach od marca 1895 roku. Wydanie książkowe pojawiło się nieco później i zrobiło karierę w całej Europie. Książka do dziś cieszy się wyjątkową popularnością, została przetłumaczona na 57 języków, w tym na arabski czy japoński, a także esperanto i opublikowana w ponad 70 krajach. Powieść *Quo vadis* została wielokrotnie zekranizowana.

Nagrodę Nobla otrzymał w 1905 roku za „wybitne osiągnięcia w dziedzinie epiki i rzadko spotykany geniusz, który wcielił w siebie ducha narodu”

2. Władysław Reymont (ur.1867)

Władysław często zmieniał zawody i miejsca zamieszkania. Dużo podróżował po Polsce i Europie. Był aktorem w wędrownych grupach teatralnych, przez jakiś czas pracował na kolei. Z twórczości literackiej utrzymywał się od 1894 roku, jednak swoje pierwsze wiersze pisał już w 1882.

W 1900 roku Reymont uległ wypadkowi kolejowemu. Wysokie odszkodowanie pomogło mu zdobyć niezależność finansową.

W 1902 roku ożenił się w Krakowie.

Twórczość Reymonta jest zróżnicowana pod względem tematyki i zawiera elementy krytyki społecznej. Jedną z jego najwybitniejszych powieści (po *Chłopach*) jest *Ziemia obiecana*, najczęściej tłumaczona i sfilmowana przez Andrzeja Wajdę. Bohaterem jest miasto kapitalistyczne, jakim wtedy stawała się Łódź. Porównał ją do monstrum, niszczącego zwykłych ludzi, a z drugiej strony wykrzywającego psychicznie właścicieli wielkich fortun.

Nagrodę Nobla otrzymał w 1924 roku za „wybitny epos narodowy, powieść *Chłopi*”, ale nie zdążył jej odebrać z uwagi na zły stan zdrowia.

Władysław Reymont

PRZYSZŁY
NOBLISTA,
WŁADYSŁAW
REYMONT
NIE BYŁ POTULNYM
DZIECKIEM, LECZ CHADZAŁ
WŁASNYMI DROGAMI

HISTORIA
POSZUKAJ

3. Czesław Miłosz (ur. 1911)

Studiował na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie, najpierw polonistykę potem prawo.

Zadebiutował w 1930 na łamach uniwersyteckiego pisma „Alma Mater Vilnensis” wierszami *Kompozycja* i *Podróż*.

Przed II wojną światową Miłosz był poetą katastroficznym. W jego twórczości dominowała metaforyczność, rytmiczność, wizje apokalipsy. Po wojnie jego poezja stała się bardziej intelektualna; wiązała się z ambicjami odbudowania trwałych wartości europejskiej kultury, sumienia i wiary.

Jego książki zostały przetłumaczone na 44 języki.

Wprowadził do literatury polskiej nowy gatunek literacki – *traktat poetycki*. Wiele utworów Miłosza z późnego okresu twórczości jest przykładem pisarstwa sylwicznego, komponowanego na pograniczu wypowiedzi poetyckiej, eseistycznej i prozatorskiej.

Oprócz wielu tomów poezji Czesław Miłosz wydał kilkanaście zbiorów esejów. Najgłośniejszy z nich, tłumaczony na wiele języków *Zniewolony umysł* to próba naukowej analizy działania propagandy komunistycznej.

Nagrodę Nobla otrzymał w 1980 roku za to, że „z bezkompromisową jasnością postrzegania wyraził warunki, na jakie jest wystawiony człowiek w świecie ostrego konfliktu”.

4. Wisława Szymborska (ur. 1923)

W 1929 r. przeniósł się z rodzicami do Krakowa i mieszkała tam do końca życia.

Podczas II wojny zaczęła pisywać **opowiadania** oraz **wiersze**.

Od 1945 r. brała udział w **życiu literackim** Krakowa.

Studiowała polonistykę i socjologię, nie ukończyła jednak studiów ze względu na trudną sytuację materialną.

W 1948 r. wyszła za mąż za poetę, ale po kilku latach rozwiodła się.

Pierwszy **tomik wierszy** Szymborskiej nie został **dopuszczony do druku**. Cenzura PRL stwierdziła iż „nie spełniał wymagań socjalistycznych”. Jej **debiutem książkowym** był **wydany** w roku 1952 tomik wierszy pt. *Dlatego żyjemy*.

Należy do najczęściej tłumaczonych polskich **autorów**. Jej książki zostały przetłumaczone na 42 języki.

Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury otrzymała w 1996 roku „za **poezję**, która z ironiczną precyzją pozwala historycznemu i biologicznemu kontekstowi ukazać się we fragmentach ludzkiej rzeczywistości”.

Fot. Mariusz Kubik,
Wikimedia

5. Olga Tokarczuk (ur. 1962)

Fot. Martin Kraft,
Wikimedia

Mieszka we Wrocławiu. Jest absolwentką Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Po studiach pracowała jako psychoterapeutka w poradni zdrowia psychicznego.

Z pierwszego małżeństwa ma syna. O drugim mężu mówi, że jest “menedżerem jej życia”.

Jest feministką i wegetarianką. Wspiera działania na rzecz ochrony środowiska, praw zwierząt, równouprawnienia i społeczeństwa obywatelskiego.

W 1979 opublikowała pod pseudonimem pierwsze opowiadania. Jako powieściopisarka zadebiutowała w 1993 powieścią *Podróż ludzi Księgi*. Książka *Prawiek i inne czasy* (1996) odniosła duży sukces. Nad powieścią *Bieguni* pracowała trzy lata, robiąc notatki w czasie podróży. „Ale nie jest to książka o podróży. Nie ma w niej opisów zabytków i miejsc. Nie jest to dziennik podróży ani reportaż. Chciałam raczej przyjrzeć się temu, co to znaczy podróżować, poruszać się, przemieszczać. Jaki to ma sens? Co nam to daje? Co to znaczy” – napisała we wstępie.

90 tłumaczy przełożyło jej książki na 37 języków. Niektóre jej utwory doczekały się adaptacji filmowych.

Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury otrzymała w 2019 roku „za wyobraźnię narracyjną, która z encyklopedyczną pasją reprezentuje przekraczanie granic jako formę życia”.